

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

31 august st. v.

12 septemb. st. n.

Ese in fie-care duminică.

Redacțiunea in

Közép-utca nr. 395.

Nr. 35.

A N U L XXII.

1886.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

A d i o.

Acel ce au iubit vor ști-o. . .

E peste firea omenescă,
Să ai puterea de-a nu plânge
Când trenu 'ncepe să pornescă,
Er ea, plângând, mâna ț-o strînge
Și-ți dîce 'nct: »Adio.«

Eră o tómnă cam târzie.
Prin aer raze de-abiă calde
Se încercau să mai topescă
Pe ierburi bruma in smaralde,
Er suftelul să-l desrobescă
De-o grea melancolie.

Și trenul a plecat cu ea. . .
Eu singur am remas pe șine,
Privind in urma lui pe gânduri;
Ș-atîta l'am privit de bine,
Că numa 'n cele patru scânduri
Póte să-l uit cum se ducea.

Ș-am stat acolo pîn la dîo.
Când m'am sculat să plec acasă,
Mi s'a părut că 'nebunesc
De-un greu ce tîmplele-mi apasă,
Și n'am putut să mai rostesc
Nici cel puțin »Adio.«

Duiliu Zamfirescu.

Palatul de cliștar.

— Poveste. —

I.

Cătră căpetaiul dintei al vremilor, pînă unde praștia minții nu asvirle și cărturarii își pierd d'a surda bobii, că nu le mai dau de rost, se povestește, așa ca din scornelă, că omul eră croit din alte fôrfece și cioplit din altă bardă.

Tot cu mâni și cu picîore eră omul, tot cu ochi și cu urechi, tot cu nasul d'asupra gurii și cu călcăele la spate, dar ochiul gonîa pîn' la suișul vulturului și auđul deslușîa in afundul pămîntului pîn' la međul lui unde ferb cazane cu smólă; er de invertia capul, smuls cu rădecină, cu barbă și țerênă și mi-ți izbiă la mir leii pustiilor și smeii vînturilor turbate,

dihăniile spurcate cădeau trîmbă cu labele 'n sus, mârghiolindu-se a mórte.

Apele curgeau tot la vale și munții se ridicau in sus; nu se pomeniau flori pe cer și stele pe pămînt; dar multe nu erau așa precum sînt, ci împărățiile erau așa de lat și de lung tocmit, că numai vîntul și lumina le da de hotar. Impărății, de muriau la luptă de buzdugan, bine, er de nu, li se uită de dîle; numai decă barba le mătură țerêna de noue coți in urma lor, chemau pe unul din feciori, pe cel mai vitez și mai deschis la minte și-i dăruia năframa; inelul, paloșul, buzduganul, stema și gonaciul, ca să pótă împărăți și reboi la rîndul seu.

Apêrarea și dreptatea spînzurau de ghioca buzduganului și de tăișul paloșului, căci cu mintea judecă și hotăria și împărția, lămuriă și dăruia. Și mergea treba mai pe brodite, mai pe nimerite; er omenii de ađi, când cercuesc in giurul tăciunilor și povestesc, spun că pe atunci mergea mai bine cu minte dreptă și fără legi, decăt, ca in dîlele nóstre, cu legi drepte și cu minte strîmbă.

P'asă vremuri se dîce că ar fi vecuit împăratul cu stema ruptă din sóre. Peste ce domnie încălecă, bine, bine, nu se află; din cuvînt nu se póte ști mai mult decăt că ținuturile lui rodiau neramzi și dafni, lanuri de bucate și alte rogodele și sîmênțe pentru lighioi și paseri selbatece; așa că tihna și mulțumirea supușilor sei erau descântate ancă o tónă de ciripitul care răsăria a bine și-a duos prin tufarul verde și inflorit.

Nu eră crai, pe care împăratul cu stema ruptă din sóre să nu-l fi frânt și domolit la voia sa; nu eră óste nerisipită. La vreme de adîncă bêtrânețe sta falnic in fruntea ostașilor, investmîntat numai in zale, călare pe un bidiviu ce aruncă pe nările nasului trîmbe de fum incolăcite in limbi de foc. Și toți ai sei prindea la inimă și biruia, căci așa se părea lor, cum eră de bêtrân și inđilzit, tocmai ca o lance ruginită care d'apurarea a repus pe ori care a izbit.

Dar căt eră de mare și de vestit, or căt i colindase vestea pîn' la scăldătoreea sórelui, pînă unde pămîntul e drob și piftie, d'asurda erau tóte; ecă, nu putea să-i adormă un junghiu ce-i tăia inima, fie la svaturi, fie in mijloocul veselîilor împărătești. Când i eră lumea mai dragă, ce se pomenia cu grigea că-l sîngeră ca un bold și-l pîpărliă ca pe jeratic.

Intr'o sfîntă de vineri, cam pela chindii, numai er s'a pomenit cu stema din cununa împărătescă că se umflă și creșce, creșce, ba căt oul de găină, ba căt oul de dropi, ba căt un broșar, și-i indoi gru-

mazii, și-l supuse și-l aplecă la pământ. Spăimântat, împăratul, se luptă ce se luptă cu namila de diamant, ăr la urma urmei cădu cu fața în jos, și-l podidi un plâns de jale nemai pomenită.

N'a trecut cât ai scăpăra din annar și pe împăratul, biruitor de oști și biruit de lacrimi, îl cercuiră, cu mângăeri și desmerdări, odrasla lui de trei fete ca trei zine, surori și nepoțe, cari mai de cari mai chipese și mai dragălaşe: apoi viniau svătuitorii tronului și slugile hamnice, cari, toți cu toți, eșiră ca dintr'o lacră să svătuască, să alinte, să cađu cu mătânii, dōră or curmă jarul împăratului, neisvodit pân acum la colilia pērului.

Cel de frunte dintre svătuitori luă limbă, după cădenie, aducēnd vorba cam așa:

— Luminate împărate, care paloș ca a slăviei tale n'a mai fost atâtea vécuri intunecat și frânt la rezbōe? Care împărăție a remas atâtea mari de vremi neștirbită și cinstită pe totă pânza pământului? Apoi la urma urmei, care rēsură e mai invōltă și rumenă ca domnița lata cea întēiu născută a Măriei Tale? Care mură să fie mai nēgră și mai dulce ca ochii cei mijlocii? Care rază așa de polei și de aur ca domnica cea mică? Așa e, luminate împărate, norocul ț-a dăruit trei fete, trei zine, trei zine trei stele, trei stele trei sori, trei sori trei surori, trei surori trei comori,

ce de-ai rescoli,
ce de-ai migăli,
de prin lunca colilie
și din valea albăstrie
până 'n cōma fumurie:
lângă-o mură
o rēsură
ce se 'mbină
c'o lumină,
câte trele 'ntr'o tulpină...
ce de-ai rescoli,
ce de-ai migăli,
impărat ce ești
tot n'a să găsești.

Apoi, luminate împărate, după atâtea clădărie de bună-tăți, de ce prilej să te tânguești? Că de-ai cercă un alt ceva nou de fală și cinste, tot în est palat de cliștar de nu-i dobândi, alt undeva, pace și pustiu, că nimic din alte tērēmuri nu s'ar potrivi față la față cu strălucirea cea fără de pētă a luminății vōstre.

Eră împăratul, de ochii nēmurilor și a norodului, curmându-și plânsul, se sculă în picioare, mulțami tuturor de pe spița dregătoriei și lurișă ochirea în susul stemii, pe care uevedēnd-o nici mai mare nici mai mică ca de obicei, singur în gândul seu se adimeni.

Intre acestea, după ce făcu semn ca toți să se retragă, își sărută părintește copilele și opri lângă dēnsul pe sora lui cea mai mare, ce eră și cea mai mare la duh de taină și înțelepciune și-i grăi încet, că zidurile de-ar fi audīt, n'ar fi audīt.

— Suriōră 'n gând și 'n sânge, lipeșce urechea ta de inima mea și ce-i audī nici cătelul pământului să nu audă. Pe mine n'a ajuns vēcul bētrăneții, dar ori cum, aș insură paloșul cu cărja, decă o grige n'ar dobori în greu și bētrăneța și vrăsmășile crailor din hotarele împărăției mele: ecă, cununa de împărat se ingreuneză fără veste, stema din frunte creșce, creșce, se împătreșce, de ce creșce se măreșce, se 'ntunecă și de ce se întunecă e mai grea, până ce me doboră la pământ. Veđi, soră bună și înțeleptă, pare-mi-se că în acesta arătare e căderea mea ș-a nēmului meu din scaunul domniei, mai ales că din cele trei împărateșce ce mi-au slugit de soții, n'am avut parte de

parte bărbăteșcă; că făceau câte o fată ș-a douē oră cum făcea băēt, muriau și cuconul și muma cuconului. Cea din urmă soție mi-a dis: »Măria ta, împărăția ce stăpănești a fost zidită de un bărbat și ori cade ori se 'nsuteșce de o femeie, ăr de cucon de parte voi-nicēșcă n'ai să ai parte.«

— Ei, Dōmne, împărate și dta, i respunse soru-sa, fă-ți inimă bărbată, ei nu căta grigii și gândurilor rele. Eu veđ că stema e cum eră și tot la locul ei și scāntează, ca un bulgăre de sōre, țiuă și nōptea: cât despre vorba muerēșcă cea depe urmă, ca și cea d'intēiu, tot fără noimă și fără înțeles remāne.

— Ascultă-me, suriōra mea și ce-i audī și ce-i vedē nici prunc din mumă-sa să nu audă și să nu veđă. Părintele meu mi-a dis: »Fētul meu, în cal iti las gōna voinicului, în inima ta vitejia și în paloș biruința, ăr la temelia palatului de cliștar odihna norodului ce vei stăpāni: acolo zac la umbră, legate, ferecate, patimele mari și mici, simțirile nestăpānite în bine ori în reu, sbuciumările neadormite, cari fac pe om și prē fericit și prē nefericit: acolo se tânguesc, în cercuri grele, în fiare și 'n oțele, prevestirile bune și rele. Ia sēma, lētul meu, că de le-i volnici, ai să-ți veđi supușii pe unii în desfētări ăr pe alții în ahtieri. Ține aceste patru chei și să nu cobori în cele patru stăvilare, de sub talpa palatului, decăt atunci când ț-a peri o rază din frunte și mărirea ț-a indoi grumazii.«

După ce împăratul se odihni o tōnă din povara cuvēntului, scōse din sin patru chei, una de aramă, alta de aur și alta din diamant prin care tresăriau razele țilei și-i jecau luminile de părea a fi niște svērcoliri vii; apoi le dete sorei sale și-i porunci să se ducă intr'ascuns, să deschidă lăcatul dela talpa rēsăritenă a palatului și să cerceteze, în fundul poprelei de diamant, cuvēntul înțelepciunii asupra stemii împărateșci, care

creșce, creșce,
se 'npătreșce,
de ce creșce
se măreșce.

II.

Eră pe noptate când, sora împăratului își făcu o cruce, își făcu douē, își făcu trei: viri cheia în lăcatul tainuit și pe loc s'audī o vuelă de cutremur c'o mișună amestecată cu cāntece scalămbăēte, ba chiar se deslușia ceva din graiul omeneșc, aci a ris, aci a plâns, de n'ai fi șciut care ce să fie: mai la urma urmelor invēti cheia de aramă dela odată până la a nouă oră: și ca o vijelie năprasnică i amēti mintea și audul, apoi locul pe care sta d-ei i se afundă până la glezne, până la brău, până la gât, ăr de-i trecū dincolo de creșcet, o vāpae, ce lumina fără să arđă, i invēlui obrazii cu limbi de tumbac topit. La o cutremurare strășnică, de iti clăntănia dinții 'n gură douē porți, țipând pe niște cōpile groșe, se deschiseră la drepta și la stānga și sora împăratului se pomeni intr'o cameră cu totul și cu totul de aramă. Acolo sburau și se veseliau pāsernicii cu șuer de metal: dară, minunea minunilor, că de n'ar fi ōmeni cari să veđă țințari pe armăsari și bondari pe măgari plimbându-se prin stele, nu s'ar crede nu numai de proști, dar nici de invētați, că se arătau, pe păreții camerii de aramă, chipuri omeneșci sārăce, sdrență-rōșe, cari se afundau și resăriau neostiat. Inse, bine, bine, luând aminte, peste acea auelă nēsdrăvană se înalță o tânguire pe jumătate deslușită, căci acele chipuri omeneșci stīrcite și golășe, ce se zugrăviau mii și sute, unele peste altele, așa pare că șoptiau: »pe noi nimeni n'o să ne asculte și noi de toți o să ascultăm!«

Și decă se învârti și dibui peste tot locul, jupăneșă, sora de împărat, dădu peste o brăscă de argint în care potrivit cheia, o învârti până la a noua oră.

Când colo, o cântare arginție, prelungă, învârtită, migălită și adusă, impletită și éraš prelungă, se auđi: doue porți se făcură asemenea cu păretele, érá d-ei, păși într'o cameră de argint, luminată, lámurită, mai limpede ca o ھی senină; și érá atăta răsfeț de sunete ca din tilinci de argint, așa sumedenie de odóre și părăsi, c'un vers nepomenit de subțire și de piuitor, cari se giuguliau, saltau di colo colo, ba chiar pe umerii ei își opriră sborul!

Pe păreții și tavanul de argint, așiderea, ca în camera de aramă, slomniau făpturi omenéști, numai că stăteau cu mult mai întoliți, mai grași și mai mulțamiți, de și erau cu capete și cefe gróse, cu turlóe scurte și cu pânțelecele așa de rėversate afară cât erau încinși în cercuri de fer, că în alt chip ar fi pleznit d'ar fi fost vii cu adevărat.

Domnița, ținând urechile din tóte băerile, desluși o bișbaclă de cuvânt ce scăpă din acele farmece de trupuri ce ferbiau și s'afundau în păreți, că așa grăiau, amestecat în ciripitul din lăuntru: »La noi nici glasul paserilor n'o să aibă preț de n'a sună a argint!«

Apoi trecu în camera de aur; acolo érá și mai și decât în celelalte încăperi; minunea minunilor: me rog, ochii rămăneau căscați și urechile intinse; păserele sunau din vers cum nu i-a fost dat omului să asculte și-și resfirau aripile de jaratic, zornăind ca niște bănuți de aur vėnturați din mână în mână: vedeniile de pe păreți se arătau cu funde și bibiluri, cu mėtăsării și vestminte, cari împodobiau firea trupului de-ți érá dragu dragului să le privești.

(Incheierea va urmá.)

Dela Vrancea.

Wilhelm Tell. *

Studiu literar după drama lui Frideric Schiller.

— Estras din o lucrare mai mare —

Motto: Poeții își pasc propriile lor turme.

Paleske.

I.

Poeții au de indeplinit o frumósă, dar de-odată cea mai grea misiune din lume. Ei au să despice negura neșciinței, să fundeze legea adevărului, să creeze și să conducă ideile de progres, de civilizațiune și de moralitate. Ei sânt beliducii cari adese ori tábăresc contra societății întregi.

Ei viețuesc în societate, înse inspirația i înalță în regiuni superioare de unde combat falsele direcțiuni de dezvoltare și arată societății calea spre o viață mai bună și mai fericite.

Când un popor suspină sub jugul sclăviei și geme sub lovirile tiranilor, poetul apucă lira și prin accentele ei i móie suspinurile, i alineză durerile și-i arată calea de mântuire.

Când o patrie merge spre decădintă și fiii ei își uită de datorile lor, când cuvintele patriotism, vėrtute și dreptate sânt numai niște expresiuni în-sultate, poetul plin de dréptă indignațiune se înalță în regiunile trecutului, consultă spiritele patrioților mari, apoi începe să cante, să glorifice faptele trecutului. să încaldescă inimile reci ale generațiunilor noue, să esciteze nobile sentimente și gândiri și în acest mod să inaugureze o érá nouă de deșteptare și regenerare.

* S'a cetit în adunarea din Șomcuta-mare a Societății pentru fond de teatru român, la 11 aug. a. c.

Vițiul și vėrtutea sânt în societatea omenéscă pururea antagoni. Decă corupțiunea începe a amenința temelia societății omenéști, poetul ia lira și începe să cante; demască vițiul, lovește decepțiunea, divinisează vėrtutea și regenerează societatea. Din regiunile sublimului își cobóră figuri armonioase în formă și materie, familiarisează societatea cu idealul vėrtuții și al moralului și astfel creând o viață nouă, renașce societatea pe baza adevărului, a dreptății și a moralității publice.

Poeții ori în ce vreme, ori în veselie ori în supărare, nu șciu decât să cante și cântările lor sânt atât de plăcute, sânt un bun comun al omenimei întregi; respłata înse le-a fost la fórte mulți persecuțiunea, esiliul și martiriul.

Popóarele mari au avut în tóte vremile și poeți mari, cari au devinit mândria nu numai a respectivelor popóră, dar a omenimei întregi și compun diamanții cei mai prețioși din diadema civilizațiunii.

Di George Sion dice la un loc: »Tarfurile de China, covorurile de Damasc și petritele prețioase ale orientului cu tótă bogăția și scumpătatea lor, n'au putut recomanda și perpetua o națiune precum un Moise pe Evrei, un Omer pe Greci, un Shakespeare pe Anglii, un Voltair și un Rousseau pe Francezi, un Dante și Petrarca pe Italiani, un Mickevici pe Poloni, un Pușkin pe Ruși și un Góthe și Schiler pe Germani.«

Așa este, Moise a regenerat poporul evreic, i asecurá existința și viitorul pe baze solide, prin o religiuene naturală.

Omer prin divinele sale sale cãntări dá Greciei unitatea națională, promovéză pe pãměnt sublimul și libertatea, înalță omenimea la cel mai înalt grad de înflorire și i dirige organismul pentru o dezvoltare armonică.

Shakespeare, prin o artă până acuma neajunsă, renașce și îndreptă direcția dramaticei, scóte poporul englez din decădintă morală și-i arată adevărata cale de dezvoltare intelectuală și morală. Introduce o religie nouă, religia frumosului și a nobilului, care devini un cult pentru omenimea întregă.

Dante și Petrarca unesc Italia prin spirit și limbă, solicitéză pentru reinvierea capitoliului, reinălțarea acestuia și renașcerea geniului Romei și a fórței romane.

Voltaire și Rousseau mântuesc Francia de feudalism și sclăvie, inarboréză în Europa drapelul libertății și al democrației adevărate. Popóarele tresaltă, se deșteptă și se apucă de muncă. Revoluțiunile seculului trecut și ale celui presinte nu sânt decât niște erupțiuni produse de acel gigante vulcan format de ideile acestor mari apostoli ai Franciei și ai omenimei întregi.

Lira lui Mickievici a sunat plăcut și a fermecat Polonia. A pus în vibrare tóte inimile polóne și revoluțiunile polóne ale seculului presinte au fost efectul accentelor lui Mickievici.

Germania érá în secul al 18-le slăbită, împărtită politicește și atacată de buruena cosmopolitismului până în rădăcinile vitalității sale. Avea trebuință de niște puteri regenerátore, puteri cari s'o imbrace în vestmėntul naționalității și să-i procureze armele necesare pentru promovarea întregității naționale.

Dar renașcerea avea să se întemple prin literatură. Acesta se află într'o stare diformă. Puteri geniale și perseveranță de fer se cereau ca s'o scótă din acesta stare. Acesta mărėță misiune se pare a fi fost rezervată pentru unii din cei mai mari lucrători din pleiada genielor mari ale omenimei, pentru dioscureii Góthe și Schiller, cari cu o admirabilă forță creativă au dat literaturii germane acea formă com-

pletă și plină de originalitate ce a înălțat-o în sfera frumosului, a bunului și a clasicității filosofice și literare.

II.

Fînd că mi-am propus a tracta la asta ocaziune despre drama lui Schiller »Wilhelm Tell,« cred că nu voi greși decît mai întîiu voi face o scurtă asemănare între ambele aceste genii, Göthe și Schiller.

Göthe, favorit de o educație bună și de o conversație alêsă, se deprinse încă din tinerețe a-și guvernă totdeuna materia de scriere. Tendința lui eră de a îmbrăca realitatea în forme ideale. Forța lui creatoare eră epica. Schiller născut și crescut din popor și pus încă de copil la experimentele celei mai absolutistice discipline, cultivă în peptul seu un vulcan titanic de idei și sentimente revoluționare precum dînsul și-le manifestă atît de pronunțat în opurile sale: »Bandiții« și »Fiesco.« Schiller eră un revoluționar incarnat. Direcția lui eră contrarie la a lui Göthe. El nizuia a nimici realitatea care nu-i plăcea și în locu-i voia să planteze și să cultiveze idealul. . . Göthe eră obiectiv, Schiller subiectiv. De aci urmază cumcã figurile lui Göthe sînt real-ideale, er ale lui Schiller indeale-fantastice: de aci Göthe culminează în epică, er Schiller în lirică-didactică. Göthe își guvernă materia de scriere. Schiller eră domnit de dînsa. Scrierea lui Göthe este mai profundă, mai științifică și filosofică: a lui Schiller mai simpatice, mai romantică, mai plastică și mai cuceritoare. Scherr ȳice: »Dela Omer nici un poet nu a influințat atît de puternic asupra societății ca Schiller.«

Göthe culminează în Faust carele este o sublimă creațiune epică și în care ne depinge tendința revoluționară subiectivă a seclului 18. Aci aflăm pe om în brațele sortii și ingrădit de barierele infinitului, dar tot-odată însoțit de cele mai dulci și de-odată dureroase sentimente ale infinitului. Schiller culminează în »Wilhelm Tell« în care ne crezã cu o genialitate admirabilă cea mai frumoasă dramă care cu o putere fermecătoare ne atrage și ne înalță la cel mai nobil entuziasm pentru tot ce e bun, frumos și omenesc. Nu știm decît în Tell să iubim mai mult ideile lui Schiller, ori să admirăm forța creatoare și caracterele tipurilor sale.

W. Tell a fost, este și va rămâne pentru totdeuna una din cele mai sublime și mai iubite creațiuni dramatice.

Göthe și Schiller diferesc prin creștere, dar se întîlnesc într'un câmp smaltat cu cele mai nobile și delicate sentimente permise numai genielor mari și inimilor generoase. Pe câmpul literaturii învîță a se cunoșce și a se iubi cu o amicie sinceră. Göthe eră reconvalescent. Aușind de mörtea lui Schiller cu mult mai tiner, devini consternat. Etã ce scrie amicului seu Zeller: »Eu credeam cumcã me voi perde pe mine și etã cã perd pe amicul meu și prin dînsul jumătate din esința mea.«

III.

Timpul ce-l conced statutele acestei societăți nu-mi permite a ve presintã piesa »W. Tell« în întregitatea sa, tractând act de act și scenã de scenã. De aceea me vîd silit a me mîrgini pentru a tractã numai unele scene din cari inse cred, cã veți avé ocaziunea de a cunoșce sublimitatea ideilor, noblétã sentimentelor și frumusețã ornamentelor cari caracterizează acestã piesã dramaticã.

Dar înainte de a intrã în materie, trebuie să fac descoperirea, cã Schiller nu desemnã pe Tell de un personagiu deosebit remarcãt, precum de regulã se întîmplã în drame. Eroul dramei lui Schiller n'are

nici un rol principal, nici de conducător al revoluțiunii elvețiane, nici de cap și urđitor al conjurațiunii dela Kütli, ba Tell nici nu a luat parte la acea conjurație memorabilã. Pe Tell ni-l înfãțiszã ca pe un adevêrat și întreg patriot, ca pe un cetățen în care este personificatã adevêrata democrație, un om simplu fãrã rang, fãrã titule, fãrã ambiție, dar inzestrat cu tôte vîrtuțile omenești.

Tell este un vîslăș dibace, un arcaș eminent, un vênãtor audace și un ideal de patriotism și de umanitate, incarnațiunea celor mai frumoșe vîrtuți, cu un cuvînt un adevêrat copil al munților și al libertății. Tell ureșce vorba multã, dar cu atãta iubeșce mai mult faptele. El n'are studii, este un simplu țeran, inse este condus de cele mai mãrețe și mai umanitare idei și cultivã cele mai nobile sentimente. Seriositatea, curagiul, energia, perseverența, rezoluția și umanitatea sînt cele mai frumoșe geme din cununa vîrtuților lui Tell.

Cea dintîiu ocaziune ce ne dã Schiller ca să cunoșcem pe Tell eroul dramei sale, este mântuirea țeranului Baumgarten din cantonul »Unterwalden.« Acesta ucisese în scaldã pe prefect (vogt) pentru cã în absența sa i-a cãlcat casa, a cerut dela nevêstã-sa o scaldã și alte lucruri necuviincioșe și acuma urmãrit de sbirii prefectului ajunsese la malul lacului »Vierwaldstãdten.« inse ajuns aci nime nu voia să-l trecã peste lac, cãci acesta se allã în agitațiuni ce prevestiau o mare furtunã. . . . Atunci sosesce Tell și ȳice:

De-a tiranilor mânia pot ca să te mântuesc.

Er de-a undelor urgie numai tatãl cel ceresc.

Dar decãt să cađi în mînuri ce n'au legi, nici Dîeu.

E de dece ori mai bine să te ncređi în scutul seu.

Deitatea, cerul, lacul, pot să aibã îndurare

De-acei ômeni ce în lume cu nimic nu-s vinovați:

Dar de-a sbirilor torture nicãiri nu e scãpare.

Vai de sörtea țerãnescã! vai de cei persecutați!!

Apoi dupã o paușã se adresează cãtrã pãstorii și pescarii ce așteptau cu uimire fapta nobilã și temerarie ce voia Tell să întreprindã:

»Decã ceru-mi va trimite ca la ômeni vro întîmplare,

Mergeți la a mea nevêstã și i duceți mângãire.

Speneti-i cã-o datorie am fãcut ce mi-a dietat

Înima, și pe un tatã dela mörte l'am scãpat.«

Astfel vorbeșce Tell, apoi se perde printre undele furióse ale lacului, însoțit de binecuvîntãrile celor de fațã.

IV.

Mântuirea Elveției de tirani o ascrie Schiller conjurațiunii din valea »Kütli.« Acesteia inse i permerse conjurația a trei reprezentanți din cele trei cantone aședate în giurul lacului »Vierwaldstãdten« și anume: alui Melchthal din Unterwalden, Stauffacher din Schwitz și Walter Furst din Uri.

Schiller ne înfãțiszã mai întîiu pe Stauffacher. Acesta, în urma unei amenințãri a prefectului din cantonul Schwitz, cumcã nu va suferi »ca țeranul să-și clãdêscã case dupã placul seu și nu va iertã să trãescã liber ca și cãnd dînsul ar fi domn în asta țerã,« sta adãncit în gãnduri. Nevêstã lui il îmbãrbãtã și il indemnã ca să se întelêgã și cu alți prieteni pentru a zdróbí jugul tirãnesc.

Ea i ȳice:

Precum în țera nóstrã cei drepti is persecvați

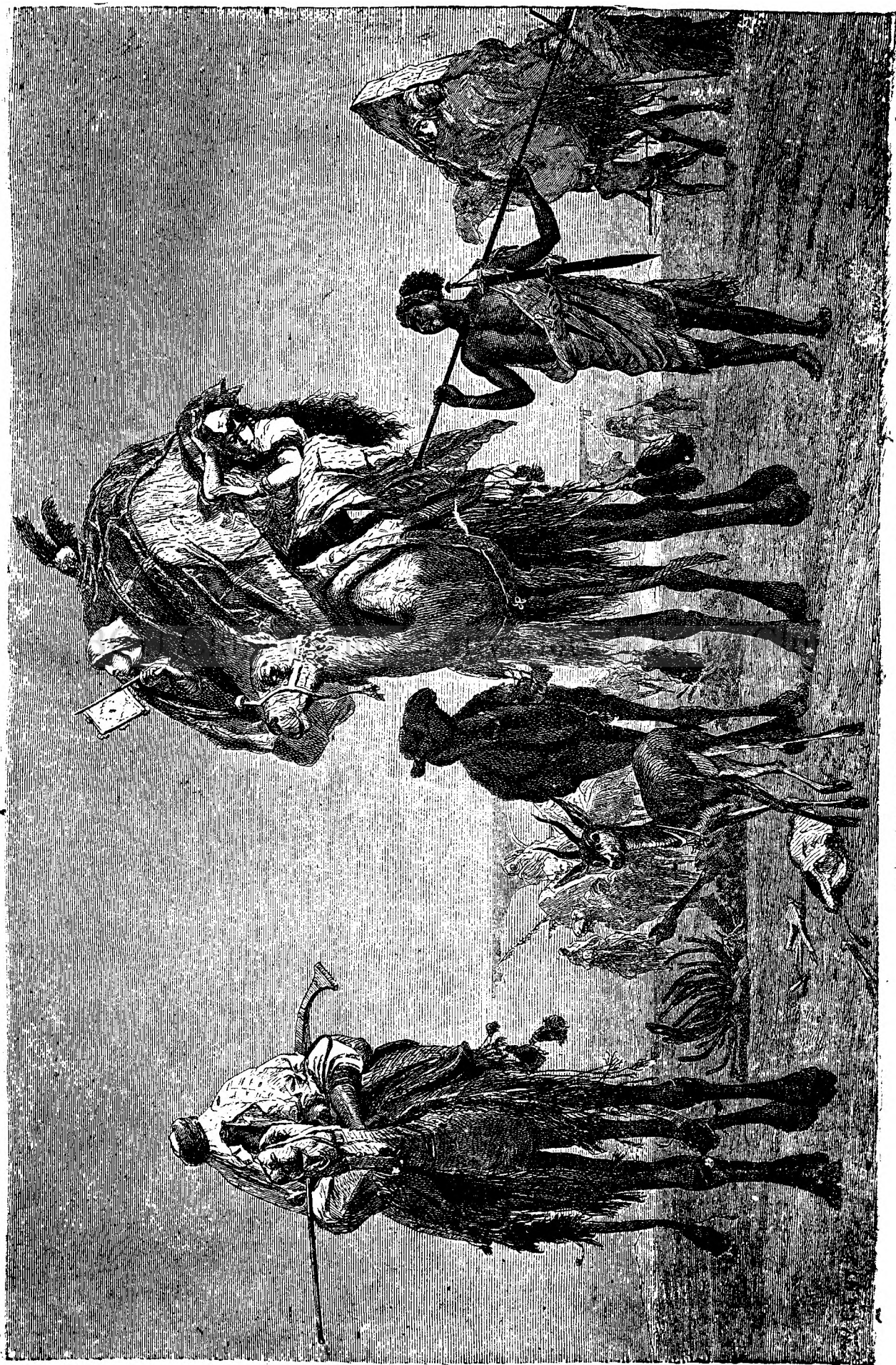
Și chiar în a lor vetre de sbiri is reu tractãți;

A Vogților cruđime precum este simțitã

În asta țerã tristã, nici cum mai fericitã

E sörtea țerãnescã din țerile vecine

Din Uri, Unterwalden, ce 'n lacrimi și suspine

CĂLETORIE ÎN PUSTIETATE.

Suportă jugul crâncen, crușimi îngrozitoare.
 Suportă apăsarea, n'au nici o ți cu sôre. . . .
 Nu vine nici o luntre din țerile vecine
 Să nu aducă veste de grôză și crușime. . .
 . . . Au nu ar fi mai bine, mai mulți să ve 'ntruniți
 Și despre sôrtea țerii secret să plănuiți??
 O causă-atât de sântă, o causă-atât de dreptă
 Și cerul va protege-o cu mâna sa 'nțeleptă!!

Influințat de femeie, Staufacher plécă la prietenul seu din Uri, la Walter Fürst. Aci află densusul și pe Arnold Melchthal ascuns dinaintea servitorilor prefectului din Unterwalden, cari îl persecutau pentru că ucise pe un slugă de a prefectului, carele la porunca acestuia vini să-i ieie boii dela jug ȋicând: »Țeranul decă vré să mance, să tragă singur plugul.« După ce i-se descoperi cumcă părintelui lui Arnold, bătrânului Melchthal, i-a scos prefectul ambii ochi, pentru că nu i-a descoperit unde se află ascuns tinerul Arold, Staufacher esclamă:

Nécasuri aflu aice, nécasuri las acasă,
 Nécasuri nemai spuse pe umeri ne apésă,
 Nécasuri de aceste nici când n'am suferit,
 De când pe Alpii-aceștia păstori au păsunit.

Țr tinerul Arnold Melchthal se plânge cu mare durere:

A ochiului lumină ne este-un dar ceresc,
 Căci din lumină tôte viețuesc,
 Și planta se întôrce spre-a sôrelui lumină
 Cu mare bucurie și par că-i-se 'nchină. . .
 . . . Dar numai al meu tată e fără de vedere,
 Etern in intuneric lipsit de mângăiere.
 Pe densusul nu mai pôte verdéța să-l desfete,
 A florilor colóre nu pôte să-l delecte,
 A piscului roșéța nici când n'a mai privi
 Ș-a cerului dragi stele nici când nu i-or luci.
 . . . Căci môrtea nu-i nimica, dar vai a viețui
 Ș-a nu avé lumină, mai greu e ca-a muri.
 Doi ochi am in putere, dar tatălui orbit
 Nu pot să-i dau nici unul, nici chiar un raș slăbit. . .

Fie-care din acești trei triumviri a promis cu jurământ solemn a mai câștigă câte 10 prietini de prin cantónele lor, Țr pentru nóptea dela 17 novembre au hotărît ținerea sfatului tuturor conjuraților in lunca dela Kütli. Jurământul lor este: »Precum ne legăm noi trei și ne dăm mâsurile cu sinceritate, onestitate și rezoluție, așa voim să scutum și să apărăm aceste trei cantóne pe môrte și vieță.«

Țr tinerul Melchthal vedénd sanționat acest jurământ de toți trei, se simți mângăiat in durerile sale și emoționat esclamă:

Când a focului semnale printre Alpi vor fi 'nălțate
 Ș-a tiranilor casteluri tôte vor fi derămate,
 Atunci in coliba-ți mică Elvețianul liberat
 Ț-a aduce vestea bună: »Libertatea-a triumfat!«
 Atunci scumpul meu părinte in a noptii 'ntunecime
 Ve! avé Țrăș lumină, ca in vremea din junime!!

(Va urmá.)

Dr. A. P. Alexi.

Cântece populare.

— Din Chior. —

I.
 Frunđă verde Țrbă desă,
 Dis-a badea că me lasă;
 Frunđă verde lemn cānesc,
 Lase-me, nu-mi bănuesc!

II.

Busuioc cu trei crengări,
 Badea-i mánios de eri;
 Busuioc de cel de vēră,
 Badea-i mánios de-asēră;
 Busuioc cu bociulie,
 Nu-mi pasă de-a lui mánie,
 Decă nu-i de omenie!

III.

Păseruica cântă 'n Țrbă,
 Trece badea nu me 'ntrébă,
 Gāndeșci că nu i-am fost dragă;
 Trece badea domolit,
 Gāndeșci că nu ne-am iubit.

IV.

Păseruică cu cunună,
 Ínima 'n badea nu-i bună,
 N'a vinit la noi de-o lună;
 Dar acu când o vini,
 Mie nu mi-a trebui,
 Dómne reu ș-a bănuí.

V.

Câte ciute, câte mute,
 Tóte au bărbați de frunte,
 Num' al meu slugă-i la curte.

VI.

Bădișor cu pȚr negruț,
 La multe le-ai fost drăguț,
 Fi-mi-ai bade tu și mie,
 De-ai fi mai de omenie.

VII.

La drăguțul din vecini
 Arde-i-aș ochii cu spini,
 La drăguțul de departe
 Dintr'un mȚr i-aș face parte.

VIII.

MȚi bādiță struț de róuă,
 Nu ținé calea la doué;
 Ține calea la una,
 Cu care te-i cunună.

IX.

Tu bade așá-i gāndit,
 Că nu-i modru pe pāmēnt,
 Să pice 'ntre noi urit.
 Dat-a DumneȚeu c'un bine,
 De-a picat ura pe tine
 Și nu trebuieșci la nime.

X.

De-am vut șci cum șciú acu,
 Nu mi-am vut perde somnu,
 Ci m'am vut culcă de vreme,
 N'am vut arde-atâtea lemne,
 Aduse cu umȚru,
 Să se 'ncăldéscă dracu.

XI.

Māndruluică ca ș-a mea
 Nice ved, nici oi vedé,
 Că de mare lucrășiță
 Face cocoși la guriță.

XII.

Binele ș-al meu noroc
 L'a Țpat cu ciupa 'n foc;
 Binele ș-a mea ticnēlă,
 L'a Țpat cu ciupa 'n pară.

I. C. Somesan.

Scrisori dela țeră.

Amica mea!

Chiar acum sosti dela baie séu feredeu, cum se dice in Moldova. Baie! intr'un sat așa de prăpădit, intr'un loc dintr'o infundătură de munți, pe unde un om. decă are o bojdeucă de casă coperită cu șindile, patru boi de injugat și încă vr'o șapte-opt capete de vite, se făleşce și se socote îndată bogătaș de frunte!

Dar — baie, și încă ce baie! Mână omenescă nu s'a ostenit pentru ca să ai unde te scăldă, ca 'n cel mai strălucit bazin de marmoră dela un stabiliment de băi cu renume european.

Asemănarea dintre locul de băi unde am venit eu est timp și dintre stabilimentele de cură cunoscute și renumite, e așa de mică, încât ar fi păcat de-a risipi vorba in această privință.

Osebirea inse este mare de tot! Mai înteu nici un doctor pe lume nu trimite vr'un bolnav aci. Și din impregiurarea acesta tragi două folose: unul că vinind aci nu plătești un ban séu o lețcae pentru înțeleptă și binefăcătorea consultare doitorască; al doile, e semn bun că te duci la băi de capul te fără să mai întrebî pe procopsiții reparatori ai sănătății omenesci. Mai departe, când vrei să te scaldî, nu-i trebuință să scoți bilet: ești primit fără să fii supărat cu nici un fel de tacsă: de asemenea nici pomană de bacșiuri feredegilor. Alee și parcuri nu s'au făcut și nici cred că se vor face pân la judecata din urmă: in loc de alee sînt rînduri de pruni cu crengile incovoiate de mulțimea prunelor numite buturuse, mai sînt răchite scorburose in cari clocesc vrabiile și scot pui; in loc de parc, sălcet des cu arini prin trînsul: in loc de bănci, pașiștea cea verde și brasde de fîn mirositor. La fața locului nu-i nici o clădire séu vr'un adăpost făcut de mână omenescă; te acuezi sub malul incunumat cu nuele și brusturi, er la o întemplantare de ploie ce te-ar surprinde repede, strîngi surtuțul pe lângă tine, tragi peleria mai bine pe cap și dici că nu te plouă tare. Dar nu s'a îndurat nime să facă macar o cabină cât de becișnică ori o colibă de nuele: cerul nesfîrșit se 'ntinde deasupra și te-acopere cu bunătate. In partea băii nu duce nici un fel de cale, séu mai bine tot prelargul e o cale: apuci pe unde-ți place: căci tăblite cu in-scripții prin cari ești avertisat să nu rupi flori, să nu strici pomi, să nu lăvăleşci erba, nu numai pe aci nu sînt, dar pe totă valea Crișului nu cred să fie undeva una singură. Pe lângă tôte aceste te mai bucuri d'un avantaju deosebit: ești singur singurel ospe: țărani, deși au apa așa dicînd la gură, nu se scaldă cu anii. Femeile se udă și se liocăiesc, cum se dice pe aci, numai când pun cânepă de-a moi in topile și bărbații când umblă cu varșa séu cu sacul după pești. Numai pruncii se mai tolocănesc prin cele valuri și bulbone. Așa dar scăldătorea ți-i largă, nu te supără nimeni, huzurești de-a binele intr'nsa. Așa ar fi când ar fi, vorba Românului din părțile aceste. Treba e inse, că nu-i scăldătorea ca scăldătorea. Chiar și la băile minerale, intocmesc un bazin cu apă până in umeri. Dar pe rîulețul, unde-mi fac sezonul vera asta, nu găsești in acest timp de secetă amarnică, nici o bulbană să ajungă apa macar până 'n sold. E una, dar nu in albia pe unde curge riul acum, ci de-o parte unde a fost iruga morii ce s'a risipit. Și anul acesta s'a întemplant o mare revărsare a apei și după ce a trecut potopul, a ramas in

capetul din jos a irugii apă stătătoare. Se 'nțelege că nu-i de făcut baie in acest loc: fundul e ticsit de mâl și d'asupra e strînsură de nuele și vrăscuri înadite aci. Am făcut deci o cercetare locală a riului și m'am oprit colo din sus aprôpe de pruniște, cam unde a fost iazul morii bătrâne, la o bulbonă cu o răchită crăcanată și râmuroasă. Indată din sus de bulbonă vine apa ca pe o costișă repede și spumegând. Chiar aci in gura bulbonei am pus un slăcău de-a scos petrite depe fund aruncându-le la o parte și făcînd o adăncătură ca o covată. Etă baia mea dela care sosii.

Și lăsînd șaga la o parte, deu, nu me căesc de fel c'am venit anul acesta la asemenea feredee. Me simțesc mai mulțamit decăt la Prut séu la Sân-georgiul din nordul Transilvaniei, séu la Slănic. La Prut nu pot dice că-i reu, dar nici că-i bine pe deplin. Ții cu chirie o odăiță dela un țeran și pe lângă căsuța cea acoperită cu stuh și prin prēja Prutului îți treci cele dîle căldurose de veră. Ești din bojdeuca țărânescă dimineața la 7 césuri ș-o tulesci p'o cărare de picioare printre niște burueni ghimpöse inalte ce le dice »holeră« pînă la mal: depe mal te cobori la vadul cel nêsipos și desbrăcîndu-te inaintezi incet in valurile cele de-apurarea tulburi ale Prutului. Decă ești voinic de a innotă, te arunci la adănc și treci Prutul dincolo pe malul din Rusia. Nu șeii inotă, aține-te tot cam spre margine, căci mai șugubeț riu decăt Prutul, nu-i altul pe lața pământului. Aci apa-i potrivită, nici pré mică, nici pré tare adăncă: ai făcut un pas inainte, te-ai dus de-ți remăne pomenire cu jale, te-ai dus intr'o bulbonă cât casa, săpată in nêsipul depe fund. Nu-i an in care Prutul să-si caute de drum fără o jertfă omenescă. După ce te-ai scăldat, te imbraci pe o rogojină séu pe un lăicer adeca un țol de lână intins pe lațele din casă. Un băet de țeran care a venit cu tine să-ți fie la 'ndemână, scote apă cu un cofael și-ți tîrnă pe picioare, de te limpedești de mâl. Asta se chiamă că ai făcut un feredeu: pela doue-spre-dece inainte de dejun faci al doile și după miță-dî inainte de măsă al treile.

Séra te tologești pe prispă pe un lăicer și stai de vorbă cu moș Trochin ori cu lelea Zanfira, care tocmai pune melesteul in mămăliga ce clocoteșce in cêun. Stai de vorbă și nu pré, căci țîntarii îți vin de hac: năpădesc ca roiul și bizie intr'un chor frumos, de nu mai este așa nici in stranele din România când cântă psaltul de psaltichie, secundat de un ucenic care ține ison. Pe lângă cîntec, te mai drăgostesc cu pișcatul, de sai in sus cași cosașii pe miriște. Îi mai alungi cu fum de putregai și de-o buruenă cu miros tare. Dar scapi de una, dai de alta. Se face fumărae ca un nor de colb și n'ai in cotro: tragi in pept aerul 'ncăreat de fum și te inveți binișor cu răbdarea. Bine-ar fi la Prut, de te-ar slăbi țîntarii cu musafirlicul lor și de-ar mai curăți cei Români ulițele de holeră, pe care se vede că o păstrează cu sfințenie din moși strămoși, spre podoba și inveselirea satului.

La Sângeorgiu, in districtul Năsăudului, lucru firesc, e alt ceva. Isvore bogate de apă minerală la polele unui munte gol, stăncos, care cu câțiva ani in urmă s'a brădat cu o mulțime de cărări și s'a plantat cu fel de fel de copăcei. Mai la vale spre sat un otel destul de încăpător clădit acum un an, pe din-ainte cu alee umbröse și resădite de flori: aprôpe de isvorele cele mai inbelșugate un rînd de cabine cu cădi de făcut baie caldă și patru încăperi de scînduri cu bazinuri pentru băi reci.

Când am fost la băile aceste, m'am mulțamit destul să me scald odată in bazinul cel rece; a doua oră nu m'am incumetat să intru. M'am scăldat dar

in apă caldă. Dela o vreme inse imi eră lehamete. Doue lucruri, mai pe sus de tôte, mi-au plăcut la Sângeorgiu: apa cea acră atât de bună la beut și așa de priitoare sănătății și priveliștile ce-ți răpesc ochii și-ți deslătără inima, când te uiți giur impregiur, depe muntele cel stâncos, la vârfurile din depărtare, încoronate cu brați. Deși trece vreme destulă la mijloc, totuș imi aduc bine aminte cu vioiciune de unele clipe fericite ce-am gustat pe lespede din vârfurile stâncii. Me duceam in acel loc s'era pe-aprôpe de asfințitul sôrelui. Tipenie de om, nici teler, nici bolnav, nu mai eră pe cărările costișe. Tôtă lumea eră strinsă dinaintea fântanei principale la cadrul, horă, romană și ardelenă, unii ca dântuitori și alții ca simpli privitori. Un taraf de lăutari din Bistrița trăgeau din scripce de tremură podișul cel de scânduri. Eu, singuratic și c'o dulce melancolie in suflet, me puneam jos pe mușchii și pe erba cea mirositoare de munte și-mi lăsam privirea cu drag spre sôrele ce eră aprôpe să se culce in ramurile de brad. Musica și tropotele danțuitorilor nu străbăteau până la mine, o liniște sfântă me învăluia. Umbrele munților tugueti, de o parte, se întindeau, lungi și întunecose din vârf până in fundul văii, p'era că-s niște urieși cari din înălțimea muntelui pun piciorul in vale. Inainte, o vale deschisă se imbrobodia cu purpura cea strălucitoare a serii, tufișurile depe coste se zugrăviau c'un aur de tötă frumșea. Depe delurile din stânga și din dreapta se coboria turmele de vaci și de oi și se apropiuau incet de sat. Câte o talangă se audia, mai înteu in într'o depărtare fermecătoare, pe urmă din ce in ce mai aprôpe, după cum vaca ce o purtă la gât, eșia mai in față de după hucearguri și de după colnice. Discul sôrelui scăpătase acum după munți, tötă impregiurimea eră o umbră de noapte, cerul se desfășură d'asupra ca un cort albastru, țintuit cu mii de mii de briliante. . . Me ridicam depe mușchii și me duceam incet spre salaș, având intipărite in minte tablourile frumoșe ce m'au desfătăt și nălu-cindu-mi până in momentul de a adormi, că încă aud de-abiă talanga cea idilică. . .

Baia băilor, isvorul isvôrelor tămăduitoare, in țera românească, e Slănicul, in județul Băcău dinspre Transilvania. Sânt vr'o opt-nouă ani de când l'am vizitat și eu. De atunci nu l'am mai vedut. Am fost odată și nu mi-a mai vinit dor de el. Țin minte: eră într'o s'era ploioasă; trăsura noastră se opri dinaintea unor hărdughii de case lungărețe. Un vichil s'eu ce mâncare eră, vini de grabă, deschise ușa din față și aprinse un capet de luminare. Intrarăm . . . o pustietate ce te stringea de inimă . . . o duhore de aer muțedit . . . o igrasie ce-ți p'etrundea până 'n rărunchi. Tötă erna și primăvera odăile stătuseră inchise, nime pe lume nu le aerisise. Eu, care pătiam de nevralgie și de o l'că de reumatism, r'amesei ca lovit de trăsnet. In într'o clipă me inbolnăvii mai tare. Dar ce eră de făcut? Ni se aduse mindire de pae, prin care cine șcie de câte ori se scurseseră ploia, le așegarăm pe paturile cele cu capre, trântirăm culerele și pachetele prin colțurile odăilor și ne instalarăm cum se cade ca niște robi osendiți la temniță. A doua zi de dimineță am început să beu apă, nu mai țin minte dela care număr și să fac băi calde, conform rënduelii doctorului. Apa, ce-i drept e admirabilă: minunată la gust și curățitoare de tôte methele ce s'au înădit in trup. Dar băile? aud că in anii din urmă s'au făcut imbunătățiri mari, atunci inse eră o ticăloșie și o blăstămăție de se ducea veste. In într'o ripă aprôpe de riul Slănic erau inșirate câteva chilii de scânduri; in fie-care câte doue cădi de brad. Rândașii aduceau înteu apa minerală cu ciuberele ș-o turnau in cadă până aprôpe

de gură. In acest timp in marginea apei, pe prundiș ardeau focuri cu flacără mare: intre tăciunii cari pocniau se încălțiau petri până se făceau roșii; apoi feredegiul aducea petrele cele ferbinți și le rostogolia in apa din cadă. Sfărăia apa și dlocotia aruncând in sus bulbuci peste bulbuci. Baia eră gata și te scaldai ca 'ntr'o topitoare de cositor. D'că eră vreme urită, șueră v'entul prin crepăturile cabinei, și de sus te picură câte un strop de ploie, incât la sl'ersit eșind și ducându-te acasă, te pomeniai c'un guturaiu de cele tătărășci. Nu cred să fi fost mai reu nici pela 1819, pe când v'inia poetul Conachi cu draga și er draga lui Zulnie și bolnavii se adăpostiau sub corturi.

Nici poziția Slănicului nu mi-a vinit la socotelă. E un loc romantic, impregiurimi selbatică, munți maieștoși, prăpastii adâncate. Tôte bune și frumoșe. Dar să stai s'epțemâni intregi strimtorat de munți, ce se 'nalță de tôte părțile, ca 'ntr'un fund de căldare uriașă, să nu veți sôrele cum resare s'eu cum apune la o depărtare ôre-care: mulțamesc de asemenea regiune. Imi place să trec prin tr'ensa, să stau o zi doue, dar să me oploșesc pentru vreme indelungată, să me scutescă! De altfel, la dreptul grăind, cu timpul ca loc de cură, Slănicul o să dobândescă un renume european. Toți i prevestesc asemenea viitor de aur. Și ori care Român cu inimă doioasă pentru țera sa, nu pôte decât să dorescă ac'asta.

Erta-me, amica mea, pentru că m'am abătut așa pe departe dela cărarea pe care am pornit, pentru că te-am purtat pela băi in atâte locuri. Nici nu te-a plictisit trenul, nici nu te-a sdruncinat trăsura, nici nu te-a legănat căruța poștei, un sbor clipelnic pe aripa inchipuirii: atăta-i totul. Și me măgulesc că-i fi bună bucuroasă pentru că ț-am dat pricina să mai călătorești cu gândul, d'că in realitate, fatalitatea cea nedreptă nu ț-a dat invoirea să te duci și tu vera ac'asta undeva.

In asemănare dar cu băile despre cari ț-am vorbit, baia mea din acest sat de munte, pentru mine unul, n'are p'areche.

Aerul curat, nici cald nici rece, inbalsamat; valurile limpedi și străvești ca cristalul, la fie-care minută altele noue, recoritoare; nici miros de pucioasă s'eu de săruri, nici glod cleios ca la Prut; nici scânduri depe laturi cari să oprescă undularea aerului celui curat, nici coperiș care să impedece razele cele binefăcătoare ale sôrelui: dar o libertate deseversită, dar o legănare cu drag pe sinul incântător al naturii primitoare!

Tot anul intre p'areți de cărămidă și ziduri de p'etră, in mijlocul obiceiurilor și apucăturilor rafinate ale unei culturi pe jumătate, in atingere cu ômeni cari își caută pururea de ale lor și nu te bagă in s'eamă din tötă inima decât numai când le poți fi spre folos s'eu spre stricăciune: — câtă fericire că me pot bucură puțințele zile de o vieță retrasă și me pot recorî de năduf in într'o baie dintre cele mai primitive pe fața pământului!

M. Pompiliu.

B o n b ó n e.

La școlă.

Micul Petru își spune lecțiunea. Profesorul îl intr'ebă:

— Cari sânt cele patru elemente?

— Apa, aerul și pământul.

— Ș-apoi?

— Dar, nu mai șciu, dle. . .

— Ai uitat p'al patru element. Aide, gândește-te puțin: adu-ți aminte de elementul care pricinuesce mai multe accidente.

— Oh! da! am găsit, dle profesor: drumurile de fer.

*

Se vorbește despre anticități.

— Eu cumpăr cele mai rare și mai frumoase anticități dela X. . ., dize un amator; numai mie imi face cele mai mari reduceri de preț.

— Me ertă, intrerupse un alt amator, mie imi face reduceri și mai mari!

— Dtaie! aide de! . . . dar mie imi vinde cu prețul dela fabrică!

*

Firme caraghioze:

La un pelerier: Mare magazin de pelerii pentru bărbați de pislă.

La un croitor: Morîț Mr. croitor de dame.

La un hăinar: Mare magazin de haine gata la »Englezul român.«

*

Naintea tribunalului corecțional.

Președintele adresându-se cătră prevenit:

— Ce ai să ții pentru apărarea domniei tale?

Prevenitul:

— N'am să țin alt, dle președinte, decât că n'am luat nici un avocat!

*

Un biet condamnat la moarte se smucia plângând in brațele calăului.

— Aide, amice, fii cu curagiu.

— Cum vrei să fii cu curagiu? Acésta mi se întempla pentru înteași-dată.

Literatură și arte.

Sciri literare și artistice. *Di V. Alecsandrescu* *Urechie*, într'o excursiune pe care a făcut-o la bisericile dela Dulcești și Brănișteni (Roman) a găsit mai multe petri de morminte, din inscripțiunile cărora a descoperit mai multe fapte istorice, necunoscute până acum. Aceste inscripțiuni se raportază la cronicarul Miron Costin. — *Di Nicolae Densușian* a petrecut véra la Viena și Budapesta, unde a făcut studii istorice prin bibliotecă. — *Di Vlădică*, cunoscutul psilograf român, originar din Macedonia, este mult aprețuit de țiarul »Republ. franc.,« care spune publicului seu metodel după care artistul român eșecută lucrarea sa: dsa gravează cu un mic stilet la al cărui vîrf este fiesat diamant, literele apar apoi cu cernelă și se pot ceti cu ajutorul unei lupe. — *Di I. L. Pic*, cunoscutul profesor și istoric filo-român, a petrecut zilele aceste la Cernăuți, făcând studii prin bibliotecă și archive, pentr'un op nou despre Români.

O nouă culegere de povești. *Di dr. Ion al lui G. Sbiera*, profesor la universitatea din Cernăuți și membru al Academiei Române, a publicat de curând la Cernăuți un volum de »Povești populare românești.« Aceste povești, precum ne spune dl Sbiera, au fost adunate încă in anii 1855 și 1856, pe când studiă 'n gimnasiu, din satele Ciudei, Cîreș și Opăițeni din Bucovina. *Di culegător* a mai adaus și câteva credințe populare și niște cimilituri, de asemenea scóse din popor. Numarul poveștilor și al tuturor publicațiilor din acest volum se urcă la 61. Unele titluri ne indică povești interesante, ca de exemplu: *Pepelea*, *Petrea voinicul* și *Iéna Conșințana*, *Petrea Fêt-frumos* și *Dinele*: *Fata Ciudei*, *Ventul*, *Brama* și *Gerul*; *Voinicul florilor*; *Teiu-legănat*, *Sfarmă-pétră*, *Strimbă-lemne* și *Schiopul cu barbă cât-cot*, *Sucnă-murgă*; *Măta creță*, *Busuioc cu sucnă-murgă*; *Fata Rump-haine* și *Fétul-babei* și altele. Vom reproduce din ele și vom publică o dare de sémă. Prețul 2 fl.

Poesii de Gane. La frații Șaraga, librari-editori in Iași, a apărut, precum aflăm, un frumos volum intitulat »Poesii« de dl N. Gane. De sigur publicul va sprigini cu căldură acésta publicațiune a unuia din cei mai gustați scriitori ai noștri.

Un preot român sculptor. Zilele aceste s'au espedat la Cernăuți, serie »Revista Politică,« câteva obiecte de artă lucrate de parochul Sever Orban. Aceste obiecte sînt un șac, o cruce și un cuțit de hărtie. Atragem atențiunea publicului asupra acestor obiecte, cari merită să fie vedute și admirate, căci toate sînt lucrate de mâna dlui Sever Orban, cu ornamente săpate in lemn cu deosebit gust și precisiune. Șacul este o lucrare atât de gingașe in felul seu, încât privești cu mare plăcere și mulțămire figurile și măestra lor esecutare. Figurile regelui și a reginei sînt portretele MM. LL. Carol și Elisabeta, fórte bine nimerite și esecutate: pionii (Bauern) sînt figuri energice și frumoșe de dorobanți-curcani; alergătorii sînt vênători din armata română, ér turnurile represintă cele patru întărituri luate de Români in ultimul resboi și pórta pe flamurile lor inscripțiunile: Plevna, Gri-vița, Rahova și Vidin. Visitatorii esepoșitei se vor opri cu mulțămire lângă acest obiect. Dar tot atât de măestră este crucea și cuțitul. Crucea cu chipul lui Christos, a maicei Domnului și a sfintei Treimi este săpată in lemn de soc cu deosebită măestrie și gust, frunzele minunat tăiate in lemn, ce impodobesc crucea și postamentul precum și inscripția »Nihil sine deo« dela picioréle Mântuitorului te opresc locului și vrënd nevrënd admiri acest lucru de artă.

Cărti de școlă. »Manual de istoria veche« pentru folosul clasei I-e secundare de améndoue sexele, lucrare ilustrată c'un numer de gravuri ale monumentelor vechi, de Teodor Ionescu, licențiat in litere și filosofie, elev al școlii »des Hutes Etudes« din Paris, profesor la gimnasiul Lazar, a apărut la București. Prețul 2 lei. Cărtile sînt depuse spre vênđare la librăria Socec et comp. și la autor, calea Moșilor nr. 65. — *La Iași* a apărut a doua edițiune a operei dlor Ion și George Nădejde: »Elemente de zoologie« pentru clasa II gimnasială, alcătuită conform programei după cei mai buni autori.

Metod pentru invétarea cântului. A eșit de sub presă »Metod pentru ușóra invétătură a cântului, urmat de o serie de cantecele pentru usul pensionélor, școlélor normale și gimnasiilor din țéră,« de George I. Mugur. Acésta interesantă lucrare apare acuma in a doua edițiune și o recomandăm cu tot dinadinsul acéloro cari voesc să invete cântul.

Teatru și musică.

Sciri teatrale și musicale. *Regina României* a esprimat dlui Cantacuzino, directorul general al teatrelor, dorința d'a revedé pe scena Teatrului Național din București pe dna Aristita Manolescu. — *Di Gr. M. Jipescu* va ține in sala Ateneului din București doue cuvétări asupra »Măestriei de a face glasul altora« (Mimologie,) duminică, la 7/19 și la 14/26 septembrie 1886, la órele 2 după amiezii. Intéia este »despre cántarea românească și străină din România« și a doua »despre vorbirea românească și străină din țéră.« — *Dnii Mocean și Velescu* s'au întors din Calcuta la București, după ce au dat represintațiuni prin niște țeri cu călduri nesuferite, bogate in epidemii și reptili de tot soiul, in cari pân' acum, pecăt șcim, n'a fost pui de român. — *Dna Ana Manolescu* a primit dela regina României o frumoșă brățară, ca suvenire a represintațiunilor date de dna și dl Manolescu in castelul Peles. — *Dna Bărbescu* dărá totus pe

jucă în érna viitoare de câteva ori pe scena Teatrului Național din București.

Teatrul Național din București. Trupa societății dramatice române, scrie dl Gion în »Românul,« nu corespunde cu cerințele unui adevărat repertoriu, precum și cu puterea ce se cere pentru artistică interpretare a rolurilor. Dacă în partea sa masculină contingentul de artiști ce trupa pöte oferii, satisfăce multe, apröpe töte cerințele repertoriului; în partea sa feminină, el lasă de dorit p'alcurea förte mult. Nu doră că n'avem printre actrițele dela Teatrul Național adevărate artiste, al căror talent e în de obște recunoscut și va face tödöuna deosebită plăcere publicului spectator. Lucrul e știut de töți; îl constatăm cu aceeași grabă și cu aceeași sinceritate ce vom pune tödöuna în apreiările nöstre că partea feminină a contingentului artistic dela Teatrul Național e lipsită de acea varietate de talente ce un repertoriu bogat (și Teatrul Național e dator să aibă un repertoriu bogat) va cere tödöuna. Se pare că piesa de debutul societății dramatice, sâmbătă în 27 septembrie va fi »Severo Torelli.« Sânt încă în repetiție »Nevesta lui Socrate« și »Cocöna Chirița« cu Mateescu.

Concert în Odorheul-secuiesc. La 9 septembrie s'a dat în Odorheul-secuiesc un concert de cătră inteligința de acolo, în folosul grădinei de copii. În concertul acesta, ținut în sala de gală a tribunalului, a luat parte și escelenta nöstră pianistă, dra Elena Florian, fiica dlui Ioan Florian, președinte al tribunalului de acolo: precum și dnii dr. Emil Vajda și Ioan Florian, ambii violiniști bine cunoscüti din concertele române din Cluș și Budapesta. Am avut ocasiunea să vorbim adeseori în colönele acestei foi despre dra Elena Florian, căci am petrecut cu luare aminte plină de bucurie, studiile, progresele și debutările dsale din anii trecüti, când studiä în institutul dșörelor engleze din Budapesta și când obtinü legitime elogiuri din partea unor autorități musicale consumate. Concertul acesta de sigur i-a înmulțit laurii. A executat pe pian a 14-a Rhapsodie de Liszt, Scherzo II de Chopin și-a acompaniat alte doue piese. Dnii dr. Emil Vajda și Ioan Florian, fratele junei artiste, au cântat din violină, cel din urmă într'un cvartet, cel dintöiu și un solo »Il trovatore« de Alard.

Trupa dlui Aug. Petculescu a jucat dñele trecute la Blaș, unde a fost förte slab spriginită. De acolo un membru al trupei, dl Al. Olărean, ne trimite o întimpinare la notița unui corespundinte al nostru din Hațeg, publicată în nr. 32 al foi nöstre. În acea notița s'a dis. că repertoriul dlui Petculescu nu este potrivit nici putilor trupei, nici publicului căruia i se presintă. Dl Olărean scrie: »că publicul din Hațeg a spriginit cu cea mai mare căldură piesele jucate, pe cari dsa le numeșce »classice.« Acesta, dice dsa, este o probă destul de bună, că publicul le vede cu plăcere. Incât pentru piesa »Sufărințele prinsonerilor în giurul Plevnei.« despre care corespundintele nostru scrisese, că e localisată, dl Olărean afirmă, că e originală. Nu șcim, n'am vedüt-o.

Concert în Bocșa-română. Reuniunea română de cântări din Bocșa-română a dat acolo, în 6 septembrie n. un concert în sala ospëtării mari, în folosul Reuniunii învătătorilor români dela școlele profesionale din diocesa Caransebeș. După concert urmă dansul: în pauș coriștii jucară »Bătuta.« Programa concertului a fost acesta: 1. »Mersul armatei române,« cor bärb. arangiat de G. Dimitrescu; 2. »Tătarul,« cor bärb. arangiat de St Nasievici; 3. »Peneș Gurcanul,« poesie de V. Alecsandri, delamată de coristul Constantin Binișan; 4. »Hora Severinului,« cor bärb. arangiat de C. G. Porumbescu; 5. »Ursita mea,« cor bärb. arangiat de G. M. Stefanescu. 6.

»Moș Martin« poesie de I. Grozescu, declamată de coristul Nicolae Cocos; 7. »Junimea parisiană,« cor bärbătesc de Adam; 8. »Hora Sinaiei,« cor bärbătesc arangiat de C. G. Porumbescu.

Seratä literară în Lugöș. În duminica trecütä s'a arangiat la Lugöș o seratä literară, urmatä de dans, în grădina otelului »Concordia« și în folosul Reuniunii române de lectură de acolo. Programul a fost următorul: 1. »Bärbatul harnic« poveste popularä, culäsă și cetitä de dl P. Barbu; 2. »Mama lui Stefan cel mare« de D. Bolintinean, declamatä de dra Lucia Vlad; 3. »Femeia și limba română« de C. N., cetitä de dl G. Dobrin; 4. »Fericirea din mormönt« de C. Scrob, declamatä de dl D. Florescu; 5. »Monologul călugurului Pafnutie« de P. Barbu, produs de dl A. Tușulia. Urmeza danș.

Teatru în Zerneși. Tinerimea studiösä din Zerneși a dat acolo în 10 septembrie n. o reprezentäțiune teatralä, după care a urmat dans. S'a reprezentat »Lipitorile satelor« dramä în trei acte și doue tablouri de V. Alecsandri.

Concert în Ciclova-română. Tinerimea studiösä din Ciclova-română și giur a dat acolo la 27 august n. cu ocasiunea serbării hramului bisericesc, un concert, urmat de dans. Concertul a reușit destul de bine. Mai mare plăcere a produs piesa »Doi ochi de Ventura,« executatä pe violină de studentul din Varadia Romul Iorgovici, precum și solo-cvartetul »Ursita mea.«

Produțiune teatralä în Hondol. Dnii învătători Petru Mihut, A. Vlad și A. Iovan, arangiarä în Hondol, după incheierea adunării generale a Reuniunii învătătorilor din districtul Zarand, în 16 august s'era, o produțiune cu următörea programä: o cântare în duet, 2 declamațiuni, 3 cântări solo, o piesä teatralä jucată de 2 școlari și de 2 școlarițe din Secarömb și 1 dialog umoristic executat de 2 învătäci din Secarömb. Produțiunea a reușit bine și a produs ca vinit curat 18 fl. 40 cr. pentru șöla gr. or. din Hondol.

Concert la Sinaia. »Românul« primeșce din Sinaia următörele șire: »Mercuria trecütä,« artistul D. Popovici a fost chemat la castelul Peleş de M. S. regina. Acolo, artistul a executat mai multe părți și anume: Tosti: »Vorrei Morire,« Weber: »Eury-antha,« arie: Schumann: »Der arme Peter,« Humpel: »Nor de vijelie,« Spohr: »Jesonda,« arie: Jensen: »Lehn deine Wang,« Jensen: »O, lass dich halten!« și în fine, din bucățile române s'a cântat: »Eu simt a ta sullare,« »Codrul verde,« »Dinä bimä,« töte de dl Dima. Aceste din urmă trei bucăți române au fost förte mult apreiäte de M. S. regina. Acompaniamentul la piano a fost ținut cu mult talent de un tiner pianist E. Nari, e care în urma voinței esprimate de Majestatea Sa, a executat o polonesä de Chopin.

Teatrele de verä din București au fost cercetate de lume multä, căci au oferit spectacole interesante și variate. Dñele trecute în grădina Rașca s'a jucat, în beneficiul drei Lacser, cu concursul dnei Frosa Sarandi și al dlor Iulian, Mateescu și Hagiescu piesa »Trei crai dela resärit« cunoscuta comedie a dlui B. P. Hășdeu, publicată an în foia nösträ. În teatrul Dacia s'a jucat piesa »Rotarul,« dramä cunoscutä și pela noi din timpul când regretatul Pascaly a făcut p'aici excursiunile artistice, cu trupele compuse din artiștii Teatrului Național din București. Tot în grădina Rașca s'a jucat dñele aceste »Olténa,« operetä în trei acte de dl Bengescu-Dabija, în beneficiul artistului Iulian.

Teatrele provinciale din România. Trupa Lupescu jöcă la Cluj în s'era trecütä a jucat »Vladuta,« sau »La lasä delätreza o nouä artistä română,« care va numeșce dra Boselina Călugöș.

a obținut mare succes în operetele: Farmecul Dracului și Vieta Parisiană. La Brăila va fi operă italiană în erna viitoare; compania a fost întocmită de dl Barlatti. Teatrul Teodorini din Craiova se va repara: în stagiunea viitoare trupa va juca supt direcțiunea dnei Teodorini și a fraților Vladicești.

Lista membrilor societății pentru fond de teatru român înscrși la adunarea din Bocșa-montană în 27 și 28 septembrie 1885: (Urmare.) VI. Pe lista dlui Ioan Peraan din Ocna de fer sub 6: N. Hamerak 1 fl, Petru Peraan 1 fl, Iosif Pocrean 1 fl, Alexa Peraan 1 fl, Constantin Pausan 1 fl, Petru Muntean 60 cr., George Pocrean 1 fl, Nicolae Sobocean 80 cr., Leopold Flinker 50 cr., Avram Miter 50 cr., Alexa Balatescu 40 cr., Matei Panescu Ocna de fer 50 cr. Suma listei nr. 6: 9 fl. 60 cr. VII. Pe lista dlui Costa Tismonar din Doenecea sub 7: Costa Tismonar 5 fl, Petru Popovici Ivașeu 1 fl, N. Niculaevici 1 fl, Stefan Görlich 1 fl, Vasa Mitrovici 1 fl, G. Demetrovici 1 fl, Filip Potocean 1 fl, Lazar Balean 2 fl, Stefan Ioanovici 1 fl, Pavel Liuba 50 cr., Constatin Muntean 1 fl, Semen Muntean 1 fl, Petru Popescu 1 fl, Semen Cioba 1 fl, Andreas Spindler 1 fl, George Capritia 1 fl, George Potocean 1 fl, Constantin Giongea 1 fl, Nicolae Bocșan 1 fl, George Giongea Doenecea 1 fl. Suma listei nr. 7: 24 fl. 50 cr. VIII. Pe lista dlui Timoteiu Petcu din Biniș sub 8: Timotei Petcu 1 fl. Suma listei nr. 8: 1 fl. IX. Pe lista dlui Pavel Mustețiu din Doelin sub 9: Ioachim Blidariu 1 fl, Pavel Mustețiu 1 fl, Mozer János 2 fl, Iacob Ghitera 50 cr., Iuliu Crina 1 fl, Petru Furlugean 1 fl, Paul Baica 40 cr., Iosif Raitar 50 cr., Eremie Ardu 1 fl, Damaschin Marcu 50 cr., George Peic 50 cr., Adam Jura 50 cr., Adam Stefan 1 fl, George Mioc 50 cr., Tanai Elek 50 cr., Trif Pascu 50 cr., Nicolae Iorgovan 10 cr., George Ivan 50 cr., Raun Merteza 50 cr., Petru Clinca 50 cr., Gruia Oancea 50 cr., George Cherda 50 cr., Iosif Popa Doelin 50 cr. Suma listei nr. 9: 15 fl. 50 cr. X. Pe lista dlui Martin Țapu din Fișez sub 10: Ioan Popovici 3 fl, Martin Țapu 2 fl, Gruia Matesiu 1 fl, Iosif Craciunel 1 fl, Demetriu Novac 1 fl, Pavel Botoș 2 fl, Simeon Popa 1 fl, Sofronie Clepan 1 fl, Ion Bojinea 1 fl, Adam Gioloca 1 fl, Trif Cozac 1 fl, Iacob Maira 1 fl, Johann Ott 50 cr., Petru Balan 1 fl, Pavel Adam 1 fl, Mihail Blan 2 fl, Klein Josef Fișez 50 cr. Suma listei nr. 10: 21 fl. XI. Pe lista dlui Mihai Bradicean sub 11: Vasile Ogêrlaciu 1 fl, Mihai Bradicean 1 fl, Danil Popovici 1 fl, Paun Ogêrlaciu 1 fl, Iacob Fischer 1 fl, Filipp Schwarz 1 fl, Adolf Spitzer 1 fl, Alesandru Popovici Jidovin 1 fl. Suma listei nr. 11: 8 fl. XII. Pe lista dlui Achim Roșu din Ramna sub 12: Ioan Crainic 3 fl, Iacob Mustată 50 cr., Sfetozar Stăciun 1 fl, Vasile Bogdan 1 fl, 50 cr., Vasile Cherloba 1 fl, Ioachim Cherloba 1 fl, Iosif Mustată 50 cr., Achim Roșu 2 fl, Romul Bneusa 20 cr., Vasile Georgevici 2 fl, Johann Beck 1 fl, Iosif Ieneșel 50 cr., Ioan Velcelean 2 fl, Mihai Velcelean 1 fl, Iosif Micleu 1 fl, Iosif Matoschek 1 fl, Vasiliu Țeran 2 fl, Ioan Pêrvu 30 cr., Axentie Țeran 50 cr., Nicolau Popescu 2 fl, Ioan Balan 50 cr., Nicolae Balan 50 cr., Ioan Achim 50 cr., Iosif Achim 50 cr., Ioan Durain Ramna 50 cr. Suma listei nr. 12: 26 fl. 50 cr. (Va urmă.)

C e e n o u ?

Știri personale. Moștenitorul de tron Rudolf va lua parte în luna viitoare la o mare vânătoare, ce se va face la Sinaia. — *Dl dr. Ilarion Puscariu*, protosingel în Sibiu, a fost chirotosit într-un archimandrit. — *Dl Nicolae F. Negruț*, redactor și proprietar în Gherla, a dăruit școlii române din Lăpușul-unguresc 400 fl. — *Atanasiu Georgiu*, fost învățător în Strimbul,

repausat în iuliu, a lăsat școlii române din Lăpușul-unguresc 200 fl. — *Dl T. Maiorescu* s'a rentors la București din călătoria sa făcută prin străinătate.

Hymen. *O strălucită nuntă românească* s'a serbat în săptămâna trecută la Franzensbad. *Dl George Rosetti-Solescu*, secretar al legațiunii române din Petersburg, ș-a serbat acolo cununia cu dra Olga Giers, fiica actualului ministru de externe al Rusiei. Nași au fost prințesa Elena Cuza și dl Nicolae Crețulescu, fost ministru plenipotențiar la Petersburg. La acest act regele României a fost reprezentat prin dl N. Bibescu; regina a trimis tinerilor căsătoriti o telegramă de felicitare; ér dela principele de Bismarck au primit un buchet splendid, care li s'a remis în momentul d'a se pune la mäsă. Părechea nouă va merge în curênd la Sinaia. — *Dl Liviu Dragoi*, comisar de sentinela financiară r. u. în Promontor lângă Budapesta, la 4 septembrie ș-a ținut cununia cu domnișora baronessa Alice de Natorp, fiica dlui consiliar financiar br. Teodor de Natorp în Budapesta. — *Dl dr. Basiliu Preda*, avocat în Câmpeni, la 5 septembrie ș-a serbat cununia cu dra Sabina Andreica în Câmpeni. — *Dl George Cimoca*, cleric absolvent al archidiecesei Sibiiu, la 28 august n. s'a cununat cu dra Maria Paul în Hidis.

Esposițiunea din Cernăuți. Corespundentele noastre din Cernăuți ne scrie cu datul de 6 septembrie, aceste: Eri avu loc deschiderea esposiției bucovinene în Cernăuți. Președintele comisunii de esposiție, care este tot-odată și președinte al societății agronomice germane din Bucovina, dl br. Stircea deschise esposiția printr'o cuvântare adresată președintelui țerii, dlui br. Alesani inaintea întregii comisunii de esposiție, cum și a autorităților civile și militare. În orația sa de deschidere dsa schiță nașcerea ideii de esposiție, cum și progresarea ei și multămi regimului pentru spriginul dat, cum și archiducelui Ludovic Victor, protectorului esposiției. Președintele țerii multămi oratorului și se arată satisfăcut de executarea esposiției. Terminându-se orațiile oficiale, comisia cercetă despărțemintele esposiției. Esposiția este plasată în cea mai mare parte în grădina publică a orașului, unde se adaptară localitățile societății de tragere la țintă și se zidiră pavilonuri și magazii noue. În localitățile societății de tir aflăm espusă industria înaltă meseriașă, mai des reprezentată prin firmele vieneze, din Moravia și Budapesta. Într'un local lateral al societății se află un deposit de claviruri și alte instrumente musicale ale fabricelor din Viena. Pavilonul fondului religionar gr. or. nu eră încă deschis, nefiind încă gata. În fundul esposiției se aflau doue case țărănești, și anume o casă rutenă și una română. Mai sus de ele se aflau espuse vitele din țără. Într'o magazie lungă sunt espuse produsele agronomice ale particularilor, cum și a școlii agronomice din Cernăuți. A doua parte a esposiției se află în școla de meserii, ce încă eri a fost închisă publicului, de și s'a deschis oficial. Aci sunt espuse lucrările de mână și anticitățile și adeca cele mănăstirești române, cum și a societății archeologice române. În școla reală gr. or. este o esposiție de pictură, care asemenea s'a deschis astăzi. De admirat sunt în ea. icona, ce reprezintă o țerancă și și un țeran român a dlui Popiet Tadaeus, cum și mănăstirea Sucevița, zugrăvită de dl profesor Eugeniu Maximovici din Rădăuți. Lucrurile espuse sunt atât de multe și varie, încât e cu greu de a le descrie la întea vedere. *Dionisiu O. Olinescu.*

Drama bulgară s'a terminat. Principele Alesandru, rentors în Bulgaria și primit cu entusiasm, a adresat o depeșă țarului, în care i spuse, că dela el a primit tronul, lui i va depune dară corôna, de va fi trebuință: țarul a respuns, că nu pôte aprobă rentôrcerea principelui și că acesta de bună sêmă va

șci ce are să facă. In urmarea acestui răspuns, principele abdică și numind o regină de trei: (Stambulov, Caravelov și Muteurov,) părăsi țera la 7 septembrie. Despărțirea a fost plină de emoțiuni. Pe 11 s'a convocat adunarea constituantă, care va avé s'alégă pe noul principe.

Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat și giur, va ține adunarea sa generală in 8/20 septembrie, in locuința dnei presidente Anna Gall in Abrudsat.

La școala elementară de fetițe a reuniunii femeilor române din Sibiu s'a ales de învățator dl Ioan Popovici, ér de învățătoare dra Stolojan.

Balul din Reghinul-săsesc al tinerimei române studioase, dat acolo in 29 august n. a reușit prè bine. A luat parte lume multă, care in mare parte s'a compus din neromâni. Numerul părechilor jucătore a fost 60—70. S'au jucat și Romana, Hora; ér inaintea d'a se continuă jocul după paușă, noue domnișore și doi tineri au jucat »Brăul,« care a fost foarte bine primit. Mai multe dame purtară costumul național. Dómnele patronese Ecaterina Marinovici, Amalia Cetățan, Agapia Crișan și Maria Șagău au făcut cu multă afabilitate onorurile. A doua și petrecerea s'a continuat la Jabenita, ér a treia și s'a făcut o escursiune mai lungă.

Balul din Blossad, arangiat la 27 august n., n'a reușit atât de bine precum s'a așteptat și precum a meritat zelul teologilor gherlani și oradani cari l'au arangiat. Numai vr'o doue-șeci de părechi au jucat, dar veselie a fost mare. Din cununa damelor ni se însemnă următorele: dómnele baronessele surori Bernath maritate una Streicher, alta Szentiványi, Aleșiu Berinde, Iuliu Berinde, Paulina Lucaciu, Eulalia Borbola, Roman, Brancovan, Cherecheș, Dredian, Iernea, Kókényesy și drele Laura Borbola, Elena Berinde, Roman, surorile Brancovan, Aloisia Pelle, N. Dobosi, M. Pop, surorile Kókényesy, M. Balázs, Huban și doue baronesse din Cașovia, a căror nume nu ni se comunică.

Adunări învățătorești. Reuniunea învățătorilor români gr. or. din protopopiatele Timișóra, Belinț și B.-Comloș. a ținut adunarea sa generală la Timișóra in zilele 30 august nou și următorele. Adunarea s'a deschis prin o liturghie celebrată in suburbiul Maere, cu care ocaziune preotul P. Anca a rostit o cuvântare ocașională. Dintre lucrările de frunte însemnăm, că învățătorii Faur, I. Boncea, Vuia au ținut disertațiuni: averea totală a reuniunii este 400 fl.; s'a primit propunerea dlui Tr. Lungu, modificată de dl I. Muntean, ca in diecesa Caransebeș să se introducă prelegeri de pregătire făcute in mod academic. La acésta adunare a fost represintată și reuniunea suroră din Caransebeș prin dnii I. Marcu, I. Țeran și V. Ciuta. Părintele protopop G. Crăciunescu din Belinț a suscitât o idee salutară, ca adeva să se introducă esamenale lunare, dar adunarea nu s'a creșut in drept a primi acésta propunere, fiind de părerea, că dispozițiunea in privința acésta aparține autorităților școlare mai inalte.

Reuniunea învățătorilor români gr. or. din districtul Zarand a ținut adunarea sa generală in Hondol la 15 și 16 august, luând parte 34 de învățatori, sub presiul dlui George Parau, profesor in Brad. Adunarea a fost salutară in numele comunei de cătră protopopul Vasile Pipoș. După desbatererea agendelor administrative, învățătorii Anania Hodoș, Ioan German, George Foras, Alesandru Vlad, Petru Mihut, Alesandru Ioan, Avram Mihut cetiră disertațiuni șeu ținură prelegeri practice. Viitorea adunare generală se va ține

in Secarëmb. Biuroul reuniunii s'a constituit astfel: președinte dl Vasiliu Demian, protopresbiter in Brad; v.-președinte Ioan German; secretari, Petru Rimbaș și Alesandru Vlad, cassar Anania Hodoș, controlor Georgiu Foras, bibliotecar Ioan Angel și membrii in comitet: Petru Mihut, Avram Mihut, Georgiu Ignatan și Alesandru Ioan. — *In diecesa Arad,* pe teritoriul consistoriului aradan, conferințele învățătorești se vor ține in 8/20 și 9/21 septembrie și anume la Arad sub presiul protopresbiterului Moise Bocșan, in Timișóra sub al prot. Meletiu Dreghici, in Lipova sub al prot. Vasile Beleş, in Buteni sub al prot. Constantin Garban, adunându-se pretotindene învățătorii din protopopiatele din impregiurime. — *Reuniunea învățătorilor români gr. or. din tractul Lipova* la 20 și 21 sept. n. va ține adunarea sa generală acolo, sub presiul dlui Veniam Martini învățator in Alioș. — *La Bocșaromână* adunarea Reuniunii învățătorilor din diecesa Caransebes, ținută la 4, 5 și 6 septembrie n. a intrunit mulți învățatori, desbaterile au fost foarte interesante.

Necrológe. *Dimitrie G. Selcelean,* dr. in drept și avocat, unul din membrii cei mai inteligenți ai generațiunii nóstre mai tinere, a încetat din viață in comuna Tela (Caras-Severin) unde ședea. la 29 aug. in etate de 34 ani, lăsând in doliu adânc pe soția sa nâsc. Mărióra Ianculescu, pe fiul șeu Victor Toma, pe soțul șeu Toma Galetar, pe sócra Elisa Ianculescu, pe frate-șeu Gavril căpitan c. r., pe sora sa Sofia maritată Almășan, și pe alți consăngeni, amici și cunoscuți. — *Mihai Grigoroșita,* procuror substituit la judecătoria cercuală din Sucéva, a murit in Viena. — *Dimitrie Florian,* notar in Seliște lângă Sibiu, a încetat din viață, la 29 august n., după un servițiu îndelung, lăsând in doliu pe veduva sa cu opt orfani.

Șoiri scurte. *A doua sută de ani* dela reocuparea cetății Buda s'a serbat in Budapesta la 2 septembrie; din incidentul acesta societatea istorică maghiară a ținut o ședință festivă, la care a luat parte și Maj. Sa; s'a arangiat ș-o espozițiune istorică. — *La universitatea din Cernăuți* au studiat in semestrul trecut de veră 260 de tineri, din aceștia 92 au fost români. din Bucovina, din Ungaria și Transilvania, din România și din Basarabia. — *Fr. Schuselka,* renumitul om de stat in Austria, redactorul revistei »Die Reform,« care a scris mult și 'n interesul Românilor, a murit in Heiligenkreuz lângă Baden in 2 septembrie. — *La Craiova* in șeptemăna trecută s'a pus petra fundamentală a localului in care se va ține espozițiunea meseriașilor români din România.

Poșta Redacțiunii.

Băiță. In curend.

Lugoș. Poesiile populare se vor publica. Cea originală e slabă.

Orreul și fiul șeu. Novelă. Nu o putem întrebuintă. Nu așa vorbesc ómenii din popor.

Călindarul șeptemănei.

Dia șept.	Călindarul vechiu	Călind nou
Dum. a 13-a d. Rosali, Mat. c. 21, gl. 4, sft. 2.		
Duminică	31 Brăul Préc. Mariei	12 Macedoniu
Luni	1 † Cuv. Simeon Stalp.	13 Matern
Martți	2 Muc. Mamant	14 Înălț. S. †
Mercuri	3 Muc. Antim	15 Nicodem
Joi	4 M. Vavila și Moise P.	16 Ludmila
Vineri	5 Pror. Zacharia	17 Lambert
Sămbătă	6 Minunea Arch. Michail	18 Toma Ap.

Proprietar, redactor răspundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hugel in Oradea-mare.